

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

งานวิจัยเรื่องการศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดชัยภูมิ นี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา และเพื่อศึกษาปัญหาจากการปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านโรงเรียนและสถานศึกษา ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา ด้านหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน และด้านระบบการบริหารการศึกษา ในการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลผลข้อมูล ผู้วิจัยได้นำเสนอตามลำดับ ดังนี้

4.1 สภาพปัจจุบันการปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา

4.1.1 สภาพการปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาด้านโรงเรียนและสถานศึกษา

- 1) ผลการสำรวจสภาพปัจจุบันด้านโรงเรียนและสถานศึกษา
- 2) ผลการตอบแบบสอบถามของครูผู้สอน เกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาด้านโรงเรียนและสถานศึกษา
- 3) ผลการตอบแบบสัมภาษณ์ของผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับการปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ด้านโรงเรียนและสถานศึกษา

4.1.2 สภาพการปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา

- 1) ผลการตอบแบบสอบถามของครูผู้สอนเกี่ยวกับการปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา

2) ผลการตอบแบบสัมภาษณ์ของผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับการปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา

4.1.3 สภาพการปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาด้านหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน

1) ผลการตอบแบบสอบถามของครูผู้สอนเกี่ยวกับการปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาด้านหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน

2) ผลการตอบแบบสัมภาษณ์ของผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับการปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาด้านหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน

4.1.4 สภาพการปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาด้านระบบบริหารการศึกษา

1) ผลการตอบแบบสอบถามของครูผู้สอนเกี่ยวกับการปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ด้านระบบบริหารการศึกษา

2) ผลการตอบแบบสัมภาษณ์ของผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับการปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ด้านระบบบริหารการศึกษา

4.2 ปัญหาการปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา

4.2.1 ปัญหาการปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ด้านโรงเรียนและสถานศึกษา

1) ผลการตอบแบบสอบถามของครูผู้สอนเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ด้านโรงเรียนและสถานศึกษา

2) ผลการตอบแบบสัมภาษณ์ของผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ด้านโรงเรียนและสถานศึกษา

4.2.2 ปัญหาการปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา

1) ผลการตอบแบบสอบถามของครูผู้สอนเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา

2) ผลการตอบแบบสัมภาษณ์ของผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับ
ปัญหาการปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา

4.2.3 ปัญหาการปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาด้านหลักสูตร
และกระบวนการเรียนการสอน

1) ผลการตอบแบบสอบถามของครูผู้สอนเกี่ยวกับปัญหาการ
ปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ด้านหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน

2) ผลการตอบแบบสัมภาษณ์ของผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับ
ปัญหาการปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ด้านหลักสูตรและกระบวนการ
เรียนการสอน

4.2.4 ปัญหาการปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ด้านระบบ
บริหารการศึกษา

1) ผลการตอบแบบสอบถามของครูผู้สอนเกี่ยวกับปัญหาการ
ปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ด้านระบบบริหารการศึกษา

2) ผลการตอบแบบสัมภาษณ์ของผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับ
ปัญหาการปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ด้านระบบบริหารการศึกษา

4.3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษา

4.1 สภาพปัจจุบันการปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา

ในการศึกษาสภาพการปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ผู้วิจัยได้
ศึกษาจากเครื่องมือ 3 ชนิดคือ แบบสำรวจ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์
โดยแบบสำรวจผู้วิจัยเป็นผู้สำรวจเฉพาะด้านโรงเรียนและสถานศึกษา ส่วนแบบ
สอบถามใช้สอบถามครูผู้สอน และแบบสัมภาษณ์ใช้สัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน
มีรายละเอียดของการวิเคราะห์ข้อมูล และแปลผลข้อมูล ดังต่อไปนี้

4.1.1 สภาพการปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ด้านโรงเรียน
และสถานศึกษา มีสภาพการปฏิบัติ ดังนี้

1) ผลการสำรวจสภาพปัจจุบัน ด้านโรงเรียนและสถานศึกษา

ผู้วิจัยได้สำรวจรายการด้านอาคารเรียนและอาคารประกอบ ห้องเรียนและห้องปฏิบัติการพิเศษ บรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนของ โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดชัยภูมิ ผลการสำรวจมีรายละเอียดตามตารางที่ 2-4

ตารางที่ 2 ร้อยละของสภาพปัจจุบันด้านอาคารเรียนและอาคารประกอบ

รายการสำรวจ	จำนวน	ร้อยละ
1. มีสถานที่สำหรับประชุมและจัดกิจกรรมของนักเรียน	14	100.00
2. ประตูหน้าต่างอยู่ในสภาพมั่นคงแข็งแรง	14	100.00
3. ภายในอาคารมีบรรยากาศที่ส่งเสริมทางวิชาการ	14	100.00
4. อาคารมีความสะอาดและเป็นระเบียบ	14	100.00
5. อาคารมีแสงสว่างเพียงพอ	14	100.00
6. มีการตกแต่งอาคารให้สวยงาม	14	100.00
7. มีการดูแลสภาพสีของอาคารให้อยู่ในสภาพที่สะอาด	14	100.00
8. มีห้องสุขาเพียงพอต่อจำนวนนักเรียนและถูกสุขลักษณะ	12	85.71
9. มีระบบไฟฟ้าประปาในสภาพใช้การได้ดี	12	85.71
10. มีป้ายชื่ออาคารและห้องต่าง ๆ	11	78.57
11. มีที่รับประทานอาหารอย่างเพียงพอและถูกสุขลักษณะ	9	64.29

จากตารางที่ 2 จะเห็นได้ว่าโรงเรียนสามารถจัดสภาพอาคารเรียนและอาคารประกอบให้มีความพร้อมอยู่ 7 ด้านคือ การดูแลสภาพสีของอาคารให้สะอาด ประตูหน้าต่างอยู่ในสภาพมั่นคงแข็งแรง มีการตกแต่งอาคารให้สวยงาม อาคารเรียนมีแสงสว่างเพียงพออาคารมีความสะอาดและเป็นระเบียบ ภายในอาคาร

มีบรรยากาศที่ส่งเสริมทางวิชาการมีสถานที่สำหรับประชุมและจัดกิจกรรมของนักเรียน ด้านที่โรงเรียนบางแห่งยังไม่สามารถจัดสภาพให้พร้อม คือ การจัดให้มีที่รับประทานอาหารอย่างเพียงพอและถูกสุขลักษณะ การจัดทำป้ายชื่ออาคารและห้องต่าง ๆ การมีระบบไฟฟ้าประปาในสภาพใช้การได้ดี และการจัดให้มีห้องสุขาเพียงพอต่อจำนวนนักเรียนและมีความสะอาดถูกสุขลักษณะ

ตารางที่ 3 ร้อยละของสภาพปัจจุบันด้านห้องเรียนและห้องปฏิบัติการพิเศษ

รายการสำรวจ	จำนวน	ร้อยละ
1. ห้องเรียนมีแสงสว่างเพียงพอ	14	100.00
2. ห้องเรียนมีอากาศถ่ายเทสะดวก	14	100.00
3. ห้องเรียนมีการตกแต่งที่สวยงามและมีบรรยากาศทางวิชาการ	14	100.00
4. ห้องเรียนมีความโอ่โถงไม่แออัด	14	100.00
5. ห้องเรียนมีโต๊ะเก้าอี้ และอุปกรณ์ในห้องเรียนมีสภาพดี	14	100.00
6. มีโรงฝึกงานที่เหมาะสมและมีอุปกรณ์เพียงพอ	12	85.71
7. มีห้องสมุดที่มีความเหมาะสมและมีหนังสือเพียงพอ	12	85.71
8. มีสถานที่พยาบาลที่เหมาะสมและมีอุปกรณ์เพียงพอ	12	85.71
9. ห้องเรียนมีสื่อและอุปกรณ์การสอนที่จำเป็น	10	71.43
10. มีห้องคอมพิวเตอร์ที่เหมาะสมและมีอุปกรณ์เพียงพอ	10	71.43
11. มีห้องวิทยาศาสตร์ที่เหมาะสมและมีอุปกรณ์เพียงพอ	10	71.43
12. มีห้องปฏิบัติการทางภาษาที่เหมาะสมและมีอุปกรณ์เพียงพอ	9	64.29
13. มีการใช้ระบบการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม	9	64.29
14. มีการจัดห้องเพื่อทำธนาคารข้อสอบของโรงเรียน	2	14.29

จากตารางที่ 3 จะเห็นได้ว่าโรงเรียนมีความพร้อมที่สุดในด้านการจัดห้องเรียนให้มีแสงสว่างอย่างเพียงพอ ห้องเรียนมีอากาศถ่ายเทอย่างสะดวก ห้องเรียนมีการตกแต่งอย่างสวยงามโอ่โถงไม่แออัด มีโต๊ะเก้าอี้และอุปกรณ์อยู่ในสภาพดี ส่วนด้านการจัดให้มีห้องเพื่อทำธนาคารข้อสอบโรงเรียนส่วนใหญ่ยังไม่มี การจัด มีการจัดเพียง 2 โรงเรียนโดยคิดเป็นร้อยละ 14.29 และด้านที่โรงเรียนบางส่วนยังไม่มีความพร้อม คือ การจัดให้มีห้องปฏิบัติการทางภาษาที่เหมาะสม และการนำระบบการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมมาใช้ในโรงเรียน

ตารางที่ 4 ร้อยละของสภาพปัจจุบันด้านบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน

รายการสำรวจ	จำนวน	ร้อยละ
1. มีถังขยะและการกำจัดสิ่งปฏิกูล	14	100.00
2. มีสถานที่เล่นกีฬาและออกกำลังกาย	14	100.00
3. มีป้ายชื่อสถานศึกษาเหมาะสมไม่ซ้ำรูด	14	100.00
4. มีการตกแต่งบริเวณโรงเรียนโดยใช้ไม้ดอกไม้ประดับ	14	100.00
5. มีระบบการกระจายเสียงและการสื่อสารในโรงเรียน	14	100.00
6. การป้ายบอกสถานที่ภายในบริเวณโรงเรียน	12	85.71
7. มีที่นั่งและบริเวณพักผ่อนอย่างเพียงพอ	12	85.71
8. มีรั้วหรือเครื่องหมายแสดงแนวเขตของโรงเรียน	12	85.71
9. บริเวณโรงเรียนมีต้นไม้ให้ความร่มรื่นเพียงพอ	12	85.71
10. ทิวบริเวณโรงเรียนมีความสะอาดเรียบร้อย	12	85.71
11. ถนนภายในโรงเรียนมีความสะดวกและปลอดภัย	12	85.71
12. มีป้ายประกาศและข้อเตือนใจตามจุดต่าง ๆ	11	78.57

ตารางที่ 4 ร้อยละของสภาพปัจจุบันด้านบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมภายใน
โรงเรียน (ต่อ)

รายการสำรวจ	จำนวน	ร้อยละ
13. มีการจัดสวนสมุนไพร	9	64.29
14. มีการจัดห้องสมุดเคลื่อนที่	9	64.29
15. มีแหล่งน้ำใช้ประโยชน์ที่สะอาด	9	64.29
16. มีการจัดอุทยานการศึกษา	1	7.14

จากตารางที่ 4 จะเห็นได้ว่าโรงเรียนมีความพร้อมในการจัดสภาพ
บรรยากาศและสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนอยู่ 5 ด้าน คือ การจัดให้มีสถานที่
เล่นกีฬาและออกกำลังกาย มีป้ายชื่อสถานศึกษาที่เหมาะสมไม่ชำรุด มีการตกแต่ง
บริเวณโรงเรียนโดยใช้ไม้ดอกไม้ประดับมีถังขยะและการกำจัดสิ่งปฏิกูล และมี
ระบบการกระจายเสียงและการสื่อสารในโรงเรียนสำหรับด้านที่โรงเรียนบาง
แห่งจัดได้บ้าง คือ ห้องสมุดเคลื่อนที่ สวนสมุนไพร และแหล่งน้ำใช้ ประโยชน์
ส่วนด้านที่โรงเรียนยังไม่สามารถจัดสภาพให้พร้อมคือ การจัดให้มีอุทยานการศึกษา
ภายในโรงเรียน ซึ่งมีการจัดอยู่เพียง 1 โรงเรียน คิดเป็น ร้อยละ 7.14 เท่า
นั้น

2) ผลการตอบแบบสอบถามของครูผู้สอนเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน
การปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ด้านโรงเรียนและสถานศึกษา มี
รายละเอียด ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน
เกี่ยวกับการปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ด้านโรงเรียน
และสถานศึกษา

แนวทางดำเนินงาน	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
1. นักเรียนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาความสะอาดของ อาคารและห้องต่าง ๆ	3.95	1.00	มาก
2. การตกแต่งบริเวณโรงเรียนด้วยไม้ดอกไม้ประดับ	3.93	0.95	มาก
3. การดูแลรักษาอาคารเรียนและอาคารประกอบ	3.60	0.82	มาก
4. มาตรการป้องกันและรักษาความปลอดภัยในโรงเรียน	3.51	0.97	มาก
5. การจัดสนามกีฬาและสถานที่พักผ่อนไว้เพียงพอ	3.49	0.81	ปานกลาง
6. ห้องพิเศษมีการดูแลรักษาอยู่เป็นประจำ	3.47	0.95	ปานกลาง
7. ชุมชนมีส่วนร่วมในการใช้ประโยชน์จากอาคารสถานที่	3.44	0.93	ปานกลาง
8. ห้องเรียนสะอาดและมีบรรยากาศน่าเรียน	3.42	0.93	ปานกลาง
9. การจัดกลุ่มนักเรียนรับผิดชอบสถานที่และบริเวณ	3.02	0.94	ปานกลาง
10. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาอาคารสถานที่	2.64	0.82	ปานกลาง
รวม	3.45	0.99	ปานกลาง

จากตารางที่ 5 จะเห็นว่าสภาพปัจจุบันการปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูป
การศึกษาด้านโรงเรียนและสถานศึกษา โดยภาพรวมแล้วมีการปฏิบัติอยู่ในระดับ
"ปานกลาง" เมื่อจำแนกรายละเอียดเป็นรายชื่อจะเห็นว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับ
"มาก" อยู่ 4 ข้อ เรียงตามลำดับ ค่าเฉลี่ยจากสูงไปต่ำ คือ นักเรียนมีส่วนร่วม

ในการดูแลรักษาความสะอาดของอาคารและห้องต่าง ๆ มีการตกแต่งบริเวณ
โรงเรียนด้วยไม้ดอกไม้ประดับ มีการดูแลรักษาอาคารเรียนและอาคารประกอบ
และมีมาตรการป้องกันและรักษาความปลอดภัยภายในโรงเรียนนอกนั้นมีสภาพการ
ปฏิบัติอยู่ในระดับ "ปานกลาง" ทุกข้อ

3) ผลการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติตาม
แนวทางการปฏิรูปการศึกษา ด้านโรงเรียนและสถานศึกษา

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนถึงสภาพการปฏิบัติตาม
แนวทางการปฏิรูปการศึกษาด้านโรงเรียนและสถานศึกษา สรุปได้ว่า โรงเรียนที่
มีความพร้อมด้านอาคารเรียนและอาคารประกอบ โดยมีอาคารและสิ่งปลูกสร้าง
เต็มรูปแบบตามแผนแม่บทมีเพียงโรงเรียนเดียว คิดเป็นร้อยละ 7.14 เท่านั้น
แต่โรงเรียนส่วนใหญ่ก็สามารถจัดการเรียนการสอนได้ โดยการจัดให้เรียนตาม
อาคารชั่วคราว ใต้ถุนอาคาร และจัดการเรียนการสอนโดยการเดินเรียนหมุน
เวียนกันไป ส่วนมาตรการรักษาความปลอดภัยของอาคารเรียนนั้นโรงเรียนส่วน
ใหญ่สามารถจัดได้ดี โดยจัดให้มีเวรยามทั้งกลางวันและกลางคืน มีถังดับเพลิง
ติดไว้ตามอาคาร จัดให้มีหลอดไฟให้แสงสว่างตามจุดต่างๆ ของบริเวณโรงเรียน
ด้านสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนนั้น โรงเรียนส่วนใหญ่ได้รับความช่วยเหลือ
จากชุมชนเป็นอย่างดี เช่น การบริจาคพันธุ์ไม้ บริจาคเงินเพื่อซื้อดินเพื่อปรับพื้นที่
ซื้อผ้าห่มอ่อน เพื่อจัดเป็นที่นั่งพักผ่อน และทำรั้วรอบบริเวณโรงเรียน เป็นต้น

4.1.2 สภาพการปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ด้านครูและ
บุคลากรทางการศึกษา มีสภาพการปฏิบัติ ดังนี้

1) ผลการตอบแบบสอบถามของครูผู้สอนเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติ
ตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา มีรายละเอียด
ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน
เกี่ยวกับการปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ด้านครูและ
บุคลากรทางการศึกษา

แนวทางดำเนินงาน	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{x}$	S.D.	แปลความ
1. ครูมีความผูกพันต่อโรงเรียนมีความพร้อมเพรียงและกระตือรือร้นในการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน	3.87	0.66	มาก
2. การจัดครูเข้าสอนได้เหมาะสมตรงกับความต้องการ	3.71	1.18	มาก
3. ครูมีความรับผิดชอบและเข้าสอนตรงเวลา	3.67	0.90	มาก
4. การอุทิศตนในการปฏิบัติงานของครูผู้สอน	3.60	1.05	มาก
5. การส่งเสริมให้ครูศึกษาต่อและเข้ารับการอบรมที่หน่วยงานอื่นจัด	3.47	1.11	ปานกลาง
6. การอุทิศตนในการปฏิบัติงานของผู้บริหาร	3.44	1.09	ปานกลาง
7. การใช้เวลาในการปฏิบัติงานในโรงเรียนของผู้บริหาร	3.44	0.96	ปานกลาง
8. มีการนิเทศติดตามการปฏิบัติงานของครูอยู่เสมอ	3.38	0.86	ปานกลาง
9. มีการจัดอบรมให้ความรู้กับครูเสมอ	3.36	1.02	ปานกลาง
10. การจัดกิจกรรมส่งเสริมขวัญและกำลังใจของครู	3.33	0.87	ปานกลาง
11. ครูผู้สอนมีแผนการสอนครบทุกรายวิชา	3.24	1.22	ปานกลาง
12. การจัดสวัสดิการให้กับครูในรูปแบบต่าง ๆ	3.02	0.84	ปานกลาง
13. การพัฒนาความรู้ของครูโดยพาไปทัศนศึกษา	2.58	1.26	ปานกลาง
14. การใช้แหล่งวิทยาการหรือสถานที่ฝึกงาน	2.55	1.08	ปานกลาง
15. การให้ความรู้และสนับสนุนให้ครูทำวิจัย	2.49	1.04	น้อย
16. การจัดบุคลากรภายนอกมาช่วยสอน	2.36	1.12	น้อย
รวม	3.22	1.13	ปานกลาง

จากตารางที่ 6 จะเห็นว่าสภาพการปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยภาพรวมแล้วมีการปฏิบัติอยู่ในระดับ "ปานกลาง" เมื่อจำแนกเป็นรายข้อแล้วจะเห็นว่าการปฏิบัติอยู่ในระดับ "มาก" 4 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงมาต่ำ คือ ครูมีความผูกพันต่อโรงเรียนมีความพร้อมเพรียงและกระตือรือร้นในการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การจัดครูเข้าสอนได้ตรงกับความต้องการ ครูมีความรับผิดชอบและเข้าสอนตรงเวลา และการอุทิศตนในการปฏิบัติงานของครูผู้สอน และมีการปฏิบัติอยู่ในระดับ "น้อย" 2 ข้อ คือ การจัดบุคลากรภายนอกมาช่วยสอน และการให้ความรู้และการสนับสนุนให้ครูทำวิจัย

2) ผลการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร สรุปได้ว่า ทุกโรงเรียนยังขาดแคลนครูผู้สอนโดยสาขาขาดแคลนมากที่สุดตามลำดับ คือ ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์โรงเรียนส่วนใหญ่แก้ปัญหาโดยการจ้างครูมาช่วยสอนเป็นรายเดือน ซึ่งก็ไม่สามารถกระทำได้เต็มที่ เนื่องจากไม่มีงบประมาณ วิธีการที่สามารถทำได้ก็คือ โรงเรียนเชิญวิทยากรจากภายนอกมาให้ความรู้เป็นครั้งคราว ส่วนการสนับสนุนส่งเสริมเพื่อพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนส่วนใหญ่จะจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้กับบุคลากรในโรงเรียน คือ นิเทศภายใน ส่งไปอบรมสัมมนา ส่งเสริมให้ลาศึกษาต่อและจัดหาไปศึกษาดูงาน นอกนั้นยังมีกิจกรรมสร้างขวัญและกำลังใจที่ปฏิบัติอยู่เสมอ คือ การจัดกิจกรรมนันทนาการ เนื่องในโอกาสสำคัญต่าง ๆ เช่นวันเกิด เยี่ยมคลอด ขึ้นบ้านใหม่ เป็นต้น ในการประเมินผลการปฏิบัติงานนั้น มีแบบประเมินที่สร้างขึ้นโดยให้หัวหน้าฝ่าย กับหัวหน้าหมวด และหัวหน้างาน มีส่วนในการประเมินบุคลากรในกลุ่มงานที่รับผิดชอบก่อนที่จะนำเข้าพิจารณาในคณะกรรมการบริหารโรงเรียนต่อไป

4.1.3 สภาพการปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ด้านหลักสูตร
และกระบวนการเรียนการสอน

1) ผลการตอบแบบสอบถามของครูผู้สอนเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติ
ตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ด้านหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน มี
รายละเอียดดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน
เกี่ยวกับการปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ด้านหลักสูตร
และกระบวนการเรียนการสอน

แนวทางดำเนินงาน	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{x}$	S.D.	แปลความ
1. จัดกิจกรรมสร้างควมมีวินัยโดยการปฏิบัติจริงและ ให้นักเรียนควบคุมกิจกรรมกันเอง	3.75	0.64	มาก
2. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมเป็นส่วนประกอบ	3.53	0.73	มาก
3. โรงเรียนจัดกิจกรรมที่ช่วยให้นักเรียนได้รับคำตอบแทน	3.53	0.63	มาก
4. มีการจัดพื้นที่บริเวณโรงเรียนเป็นแหล่งข้อมูลข่าวสาร และความรู้ต่าง ๆ	3.36	0.87	ปานกลาง
5. มีการจัดหาจัดทำและส่งเสริมการผลิตสื่อการสอน	3.29	0.93	ปานกลาง
6. มีนักเรียนได้เลือกกลุ่มการเรียนตามความถนัดและความ สนใจของตนเอง	3.16	0.87	ปานกลาง
7. เครื่องดนตรี นาฏศิลป์ มีเพียงพอและใช้ได้ดี	3.15	0.92	ปานกลาง

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน
เกี่ยวกับการปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ด้านหลักสูตร
และกระบวนการเรียนการสอน (ต่อ)

แนวทางดำเนินงาน	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{x}$	S.D.	แปลความ
8. การจัดซื้อจัดหาอุปกรณ์การเรียนการสอนได้ง่าย และมีคุณภาพดี	3.07	0.91	ปานกลาง
9. จัดทำข้อสอบมาตรฐานและธนาคารข้อสอบทุกรายวิชา	2.93	1.01	ปานกลาง
10. มีการใช้วิทยากรท้องถิ่นมาช่วยสอน	2.91	1.44	ปานกลาง
11. มีการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นนักเรียนเป็น ศูนย์กลางและใช้กระบวนการกลุ่ม	2.87	0.99	ปานกลาง
12. มีการวิเคราะห์ข้อสอบและนำผลการวิเคราะห์ไป ปรับปรุงแก้ไข	2.85	1.18	ปานกลาง
13. การจัดทำและพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นขึ้นใช้ในโรงเรียน	2.62	0.94	ปานกลาง
14. เครื่องมือวัดผลสอดคล้องตามวัตถุประสงค์และ ครอบคลุมเนื้อหา	2.02	1.12	น้อย
รวม	3.07	1.05	ปานกลาง

จากตารางที่ 7 จะเห็นว่าสภาพการปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา
ด้านหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน โดยภาพรวมแล้วมีการปฏิบัติอยู่ใน
ระดับ "ปานกลาง" เมื่อจำแนกเป็นรายข้อแล้วจะเห็นว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับ
"มาก" 3 ข้อ เรียงตามลำดับ คือ จัดกิจกรรมสร้างความมีวินัยโดยการปฏิบัติ

จริงและให้นักเรียนควบคุมกิจกรรมกันเอง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นส่วนประกอบ และโรงเรียนจัดกิจกรรมที่ช่วยให้นักเรียนได้รับคำตอบแทน ส่วนข้อที่ครูผู้สอนเห็นว่ามี การปฏิบัติอยู่ในระดับ "น้อย" คือ เครื่องมือวัดผลสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และครอบคลุมเนื้อหา

2) ผลการตอบแบบสัมภาษณ์ของผู้บริหารเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ด้านหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนสรุปได้ว่า ในด้านกระบวนการเรียนการสอนนั้น โรงเรียนส่วนใหญ่ไม่ได้ใช้แหล่งวิทยาการท้องถิ่นเป็นสถานที่ฝึกงานของนักเรียน มีเพียง 1 โรงเท่านั้นที่ใช้แหล่งวิทยาการท้องถิ่นเป็นสถานที่ฝึกงาน ในสาขาวิชาเกษตรกรรม และการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นขึ้นใช้ในโรงเรียนยังมีไม่มาก โดยครูส่วนใหญ่ยังไม่มีความรู้และความสนใจที่จะจัดทำอย่างจริงจัง กระบวนการเรียนการสอนส่วนใหญ่ยังขาดแคลนนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ ๆ เช่น ห้องปฏิบัติการทางภาษา และการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม โรงเรียนส่วนใหญ่มีการส่งเสริมให้นักเรียนสามารถมีรายได้ระหว่างเรียนหลาย ๆ รูปแบบเป็นต้นว่า ส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่มประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียน นำผลผลิตที่นักเรียนผลิตไปจำหน่ายในโอกาสต่าง ๆ แบ่งรายได้จากการแสดงดนตรีและจากการเป็นสมาชิกสหกรณ์ร้านค้า เป็นต้น และเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนที่ยากจนสามารถเรียนจนจบหลักสูตรโรงเรียนทุกโรงเรียนยังมีกิจกรรมช่วยเหลือนักเรียนเหล่านี้หลายรูปแบบ เช่น ให้ทุนการศึกษา ยกเว้นค่าเล่าเรียน จัดหาที่พักในโรงเรียนให้ แจกชุดนักเรียน ให้ทุนอาหารกลางวัน และให้ยืมหนังสือเรียนฟรี เป็นต้น

4.1.4 สภาพการปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ด้านระบบบริหารการศึกษา

1) ผลการตอบแบบสอบถามของครูผู้สอนเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติตามแนวทางการ ปฏิรูปการศึกษา ด้านระบบบริหารการศึกษา มีรายละเอียดดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับการปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ด้านระบบบริหารการศึกษา

แนวทางดำเนินงาน	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
1. จัดให้มีฝ่ายแผนงานและศูนย์สารสนเทศเพื่อจัดเก็บข้อมูลทุกอย่างของโรงเรียน	3.67	0.97	มาก
2. โรงเรียนได้รับรางวัลและเกียรติบัตรจากผลงานนักเรียนที่หลากหลาย	3.56	0.85	มาก
3. ดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการของโรงเรียนที่จัดทำให้ครบทุกโครงการ	3.54	0.78	มาก
4. จัดกิจกรรมร่วมกับชุมชนและได้รับความช่วยเหลือจากชุมชนเป็นอย่างดี	3.49	0.83	ปานกลาง
5. ประชาสัมพันธ์กิจกรรมของโรงเรียนไปสู่ชุมชนและหน่วยงานอื่นอยู่เป็นประจำ	3.44	0.85	ปานกลาง
6. มีการนิเทศกำกับติดตามและประเมินผลงานตามโครงการอยู่เสมอ	3.35	0.94	ปานกลาง
7. มีการสอบถามและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของบุคลากรทุกฝ่าย	3.15	0.82	ปานกลาง
8. นำผลการนิเทศภายในมาปรับปรุงและพัฒนากระบวนการนิเทศภายในและการเรียนการสอน	3.12	0.79	ปานกลาง
9. บุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและเสนอแนะการดำเนินงานของโรงเรียน	3.04	0.81	ปานกลาง
10. มีการรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ของชุมชนในท้องถิ่น	2.87	0.79	ปานกลาง
รวม	3.32	0.88	ปานกลาง

จากตารางที่ 8 จะเห็นว่าสภาพการปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ด้านระบบบริหารการศึกษา โดยภาพรวมแล้วมีการปฏิบัติอยู่ในระดับ "ปานกลาง" เมื่อจำแนกเป็นรายชื่อแล้วจะเห็นว่าการปฏิบัติอยู่ในระดับ "มาก" 3 ชื่อ เรียงตามลำดับ คือ จัดให้มีฝ่ายแผนงานและศูนย์สารสนเทศเพื่อจัดเก็บข้อมูลทุกอย่างของโรงเรียน โรงเรียนได้รับรางวัลและเกียรติบัตรจากผลงานของนักเรียนอย่างหลากหลาย และมีการดำเนินตามแผนปฏิบัติการของโรงเรียนที่จัดทำไว้ครบทุกโครงการ ส่วนประเด็นข้อย่อยอื่น ๆ โรงเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับ "ปานกลาง" โดยข้อที่น่าสนใจแต่อยู่ในระดับน้อยที่สุดคือ การรวบรวมข้อมูลต่างๆ ของชุมชนในท้องถิ่น

2) ผลการสัมภาษณ์ผู้บริหารเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ด้านระบบบริหารการศึกษา

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาด้านระบบบริหารการศึกษา สรุปได้ว่า ในการวางแผนบริหารนั้นโรงเรียนส่วนใหญ่ชุมชนและท้องถิ่นยังไม่มีบทบาทในการมีส่วนร่วมกำหนดนโยบายและเป้าหมายในการพัฒนาโรงเรียน มีโรงเรียนเป็นส่วน้อยที่แต่งตั้งคณะกรรมการปฏิรูปการศึกษาจากผู้แทนของชุมชน แต่โรงเรียนส่วนใหญ่ก็ได้รับความร่วมมือจากชุมชนในการให้ข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารโรงเรียนในโอกาสต่าง ๆ เช่น วันประชุมผู้ปกครอง วันสำคัญต่าง ๆ ที่ทางโรงเรียนร่วมจัดกิจกรรมกับท้องถิ่น ส่วนรูปแบบการแบ่งฝ่ายบริหารภายในโรงเรียนนั้นทุกโรงเรียนแต่งตั้งกรรมการบริหารงานแยกออกเป็น 4 ฝ่ายหลัก ๆ คือ ฝ่ายวิชาการฝ่ายธุรการ ฝ่ายปกครอง และฝ่ายบริการ ในด้านการนิเทศติดตามนั้นโรงเรียนส่วนใหญ่มีรูปแบบในการนิเทศติดตามเหมือนกัน คือ มอบหมายให้หัวหน้าฝ่าย หัวหน้างาน และหัวหน้าหมวด มีหน้าที่ในการนิเทศติดตามบุคลากรในส่วนรับผิดชอบของตนเอง โดยมีคณะกรรมการนิเทศภายในของโรงเรียนเป็นคณะทำงานประสานงานอีกครั้ง นอกจากนั้นโรงเรียนยังมีวิธีการประชาสัมพันธ์

กิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนให้ชุมชนและหน่วยงานอื่นได้รับทราบในหลายๆ วิธี เช่น ประกาศข่าวทางวิทยุกระจายเสียง ทางหนังสือพิมพ์ จัดทำวารสาร แผ่นพับ ประกาศเสียงตามสายตามหอกระจายข่าวหมู่บ้าน แจกข่าว ฝากนักเรียนรวมทั้งสิ้นป้ายประกาศหน้าสถานศึกษา เป็นต้น

4.2 ปัญหาการปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา

ในการศึกษาปัญหาการปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ผู้วิจัยได้ข้อมูลจาก เครื่องมือ 2 ชนิด คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ โดยใช้แบบสอบถามถามความคิดเห็นของครูผู้สอนจากโรงเรียนปฏิรูปการศึกษา 14 โรงเรียน ๆ ละ 8 คน รวม 112 คน ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์คืน 110 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 98.12 และแบบสัมภาษณ์ซึ่งสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ทั้ง 14 โรงเรียน ๆ ละ 1 คน โดยมีรายละเอียดของผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

4.2.1 ปัญหาการปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ด้านโรงเรียนและสถานศึกษา

1) ผลการตอบแบบสอบถามของครูผู้สอนเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ด้านโรงเรียนและสถานศึกษา มีรายละเอียดดังตารางที่ 9

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน
เกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ด้าน
โรงเรียนและสถานศึกษา

ประเด็นที่เป็นปัญหา	ระดับของปัญหา		
	$\bar{x}$	S.D.	แปลความ
1. ชุมชนมีส่วนร่วมในการใช้ประโยชน์จากอาคารสถานที่	3.00	0.96	ปานกลาง
2. มาตรการป้องกันและรักษาความปลอดภัย ภายในโรงเรียน	2.71	1.24	ปานกลาง
3. ห้องเรียนสะอาดและมีบรรยากาศน่าเรียน	2.65	1.03	ปานกลาง
4. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาอาคารสถานที่	2.55	1.13	ปานกลาง
5. นักเรียนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาความสะอาด	2.53	1.01	ปานกลาง
6. การจัดสนามกีฬาและสถานที่พักผ่อนไว้เพียงพอ	2.45	1.02	น้อย
7. การตกแต่งบริเวณโรงเรียนด้วยไม้ดอกไม้ประดับ	2.45	1.09	น้อย
8. การจัดกลุ่มนักเรียนรับผิดชอบสถานที่และบริเวณ	2.41	1.20	น้อย
9. การดูแลรักษาอาคารเรียนและอาคารประกอบ	2.20	1.03	น้อย
10. ห้องพิเศษมีการดูแลรักษาอยู่เป็นประจำ	2.04	1.05	น้อย
รวม	2.50	1.12	น้อย

จากตารางที่ 9 จะเห็นว่า ปัญหาการปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา
ด้านโรงเรียนและสถานศึกษา โดยภาพรวมแล้วมีปัญหาอยู่ในระดับ "น้อย" เมื่อ
จำแนกรายละเอียดเป็นรายชื่อแล้วจะเห็นว่ามีปัญหาอยู่ในระดับ "ปานกลาง" 5 ข้อ
เรียงตามลำดับ คือ ชุมชนมีส่วนร่วมในการใช้ประโยชน์จากอาคารสถานที่

มาตรการป้องกันและรักษาความปลอดภัยภายในโรงเรียน ห้องเรียนสะอาดและมีบรรยากาศน่าเรียน การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาอาคารสถานที่ และนักเรียนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาความสะอาดของอาคารและห้องต่าง ๆ

2) ผลการสัมภาษณ์ผู้บริหารเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ด้านโรงเรียนและสถานศึกษา

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารเกี่ยวกับปัญหาด้านโรงเรียนและสถานศึกษา สรุปได้ว่า โรงเรียนส่วนใหญ่มีปัญหาด้านอาคารเรียนและอาคารประกอบ คือ อาคารเรียนไม่เพียงพอ โดยเรียงลำดับความสำคัญของอาคาร ดังนี้ อาคารเรียน โรงอาหาร บ้านพักครู ห้องน้ำนักเรียน และหอพักนักเรียน ด้านห้องเรียนและห้องปฏิบัติการนั้นโรงเรียนทุกโรงเรียนยังไม่มีความพร้อมและมีความต้องการห้องต่าง ๆ เรียงตามลำดับความต้องการ ดังนี้ ห้องปฏิบัติการทางภาษา ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องโสตทัศนศึกษา และห้องวิทยาศาสตร์ ส่วนด้านสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนนั้น มีโรงเรียนบางแห่งต้องการปรับปรุงรั้วรอบโรงเรียน ถนนภายในโรงเรียน และระบบน้ำกรอง เพื่อให้นักเรียนดื่ม เนื่องจากไม่มีถังเก็บน้ำฝนสำหรับให้นักเรียนดื่มได้เพียงพอตลอดปี

4.2.2 ปัญหาการปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา

1) ผลการตอบแบบสอบถามของครูผู้สอนเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา มีรายละเอียดดังตารางที่ 10

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน
เกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ด้านครู
และบุคลากรทางการศึกษา

ประเด็นที่เป็นปัญหา	ระดับของปัญหา		แปลความ
	$\bar{x}$	S.D.	
1. การจัดบุคลากรภายนอกมาช่วยสอน	3.11	1.11	ปานกลาง
2. การพัฒนาความรู้ของครูโดยพาไปทัศนศึกษา	2.98	1.33	ปานกลาง
3. การจัดสวัสดิการให้กับครูในรูปแบบต่าง ๆ	2.84	1.06	ปานกลาง
4. การให้ความรู้และสนับสนุนให้ครูทำวิจัย	2.75	1.13	ปานกลาง
5. การใช้แหล่งวิทยากรหรือสถานที่ฝึกงาน	2.67	1.15	ปานกลาง
6. ครูผู้สอนมีแผนการสอนครบทุกรายวิชา	2.62	1.37	ปานกลาง
7. การจัดกิจกรรมส่งเสริมขวัญและกำลังใจของครู	2.53	1.17	ปานกลาง
8. มีการนิเทศติดตามการปฏิบัติงานของครูผู้สอน	2.53	1.11	ปานกลาง
9. ครูมีความผูกพันต่อโรงเรียนมีความพร้อมเพรียง และกระตือรือร้นในการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน	2.51	0.99	ปานกลาง
10. การอุทิศตนในการปฏิบัติงานของครูผู้สอน	2.47	1.15	น้อย
11. การจัดครูเข้าสอนได้เหมาะสมตรงความถนัด	2.38	1.20	น้อย
12. การอุทิศตนในการปฏิบัติงานของผู้บริหาร	2.33	1.15	น้อย
13. การใช้เวลาในการปฏิบัติงานในโรงเรียน ของผู้บริหาร	2.21	1.05	น้อย
14. การส่งเสริมให้ครูศึกษาต่อและเข้ารับการ อบรมที่หน่วยงานอื่นจัด	2.18	1.10	น้อย
15. มีการจัดอบรมให้ความรู้กับครูอยู่เสมอ	2.16	0.97	น้อย
16. ครูมีความรับผิดชอบและเข้าสอนตรงเวลา	2.11	1.07	น้อย
รวม	2.53	1.13	ปานกลาง

จากตารางที่ 10 จะเห็นว่า ปัญหาการปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยภาพรวมแล้วมีปัญหาอยู่ในระดับ "ปานกลาง" ซึ่งปัญหาระดับปานกลางที่พบเมื่อจำแนกเป็นรายชื่อแล้ว มี 9 ข้อ เรียงตามลำดับ คือ การจัดบุคลากรภายนอกมาช่วยสอน การพัฒนาความรู้ของครูโดยพาไปทัศนศึกษา การจัดสวัสดิการให้ครูอยู่ในรูปแบบต่าง ๆ การให้ความรู้และสนับสนุนให้ครูทำวิจัย การใช้แหล่งวิทยาการหรือสถานที่ฝึกงาน ครูมีแผนการสอนครบทุกรายวิชา การจัดกิจกรรมส่งเสริมขวัญและกำลังใจของครู การนิเทศติดตามการปฏิบัติงานของครูผู้สอนและครูมีความผูกพันต่อโรงเรียน มีความพร้อมเพรียงและกระตือรือร้นในการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ส่วนนอกนั้น มีปัญหาอยู่ในระดับ "น้อย"

2) ผลการสัมภาษณ์ผู้บริหารเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา สรุปว่า ทุกโรงเรียนมีปัญหาด้าน บุคลากร คือมีไม่เพียงพอ โดยมีสาขาวิชาที่ขาดแคลนมาก เรียงตามลำดับความต้องการ ดังนี้ ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และคอมพิวเตอร์ โรงเรียนส่วนใหญ่แก้ปัญหาโดยการจ้างครูมาช่วยสอน และเชิญวิทยาการจากภายนอกมาให้ความรู้เป็นครั้งคราว และปัญหาด้านบุคลากรที่พบในโรงเรียนส่วนใหญ่ คือ ครูมีคาบสอนมาก และต้องทำงานพิเศษ นอกเหนือจากงานสอนหลายอย่าง และครูส่วนใหญ่ขาดความรู้ในการทำวิจัย

4.2.3 ปัญหาการปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ด้านหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน

1) ผลการตอบแบบสอบถามของครูผู้สอนเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ด้านหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน มีรายละเอียดดังตารางที่ 11

ตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของครูผู้สอน
เกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ด้าน
หลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน

ประเด็นที่เป็นปัญหา	ระดับของปัญหา		
	$\bar{x}$	S.D.	แปลความ
1. มีการวิเคราะห์ข้อสอบและนำผลการวิเคราะห์ไปปรับปรุงแก้ไข	3.33	1.01	ปานกลาง
2. มีการใช้วิทยากรท้องถิ่นมาช่วย	3.26	1.33	ปานกลาง
3. มีการจัดหาจัดทำและส่งเสริมการผลิตสื่อการสอน	3.04	1.13	ปานกลาง
4. โรงเรียนจัดกิจกรรมที่ช่วยให้นักเรียนได้รับค่าเรียน	2.84	1.33	ปานกลาง
5. การจัดซื้อจัดหาอุปกรณ์การเรียนการสอนได้ง่ายและมีคุณภาพดี	2.82	1.13	ปานกลาง
6. จัดทำข้อสอบมาตรฐานและธนาคารข้อสอบทุกรายวิชา	2.82	1.27	ปานกลาง
7. เครื่องดนตรี นาฏศิลป์มีเพียงพอและใช้ประโยชน์ได้เป็นอย่างดี	2.78	1.07	ปานกลาง
8. การจัดทำและพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นขึ้นใช้ในโรงเรียน	2.71	1.11	ปานกลาง
9. นักเรียนได้เลือกกลุ่มการเรียนตามความถนัดและความสนใจของตนเอง	2.56	0.90	ปานกลาง
10. เครื่องมือวัดผลสอดคล้องตามวัตถุประสงค์และครอบคลุมเนื้อหา	2.55	0.97	ปานกลาง

ตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของครูผู้สอน
เกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ด้าน
หลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน (ต่อ)

ประเด็นที่เป็นปัญหา	ระดับของปัญหา		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
11. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้ ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นส่วนประกอบ	2.31	1.25	น้อย
12. จัดกิจกรรมสร้างควมมีวินัยโดยการปฏิบัติจริง และให้นักเรียนควบคุมกิจกรรมกันเอง	2.22	1.00	น้อย
13. มีการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นนักเรียน เป็นศูนย์กลางและใช้กระบวนการกลุ่ม	2.20	1.09	น้อย
14. มีการจัดพื้นที่บริเวณโรงเรียนเป็นแหล่งข้อมูล ข่าวสารและความรู้ต่าง ๆ	2.07	0.95	น้อย
รวม	2.67	1.13	ปานกลาง

จากตารางที่ 11 จะเห็นว่า ปัญหาการปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูป
การศึกษา ด้านหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน โดยภาพรวมแล้วมีปัญหา
ปฏิบัติอยู่ในระดับ "ปานกลาง" โดยมีปัญหาการปฏิบัติอยู่ในระดับ "น้อย" อยู่ 4
หัวข้อย่อย คือ มีการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางและใช้
กระบวนการกลุ่ม จัดกิจกรรมสร้างควมมีวินัยโดยการปฏิบัติจริงและให้นักเรียน
ควบคุมกิจกรรมกันเอง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้ธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อมเป็นส่วนประกอบ และการจัดพื้นที่บริเวณโรงเรียนให้เป็นแหล่งข้อมูล

ข่าวสาร และความรู้ต่าง ๆ หัวข้อย่อยที่เหลือมีปัญหาการปฏิบัติอยู่ในระดับ "ปานกลาง" โดยหัวข้อย่อยที่พบว่ามีค่าเฉลี่ยของปัญหาสูงสุดคือ มีการวิเคราะห์ข้อสอบ และนำผลการวิเคราะห์ไปปรับปรุงแก้ไข รองลงมาได้แก่ มีการใช้วิทยากรท้องถิ่นมาช่วยสอน

2) ผลการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ด้านหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ด้านหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน สรุปได้ว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ไม่มีการใช้แหล่งวิทยากรท้องถิ่นเป็นสถานที่ฝึกงานของนักเรียน และโรงเรียนต่าง ๆ ยังไม่มีการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นขึ้นใช้ในโรงเรียน ปัญหาที่พบเกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอนก็คือโรงเรียนยังขาดสื่อและเทคโนโลยีใหม่ ๆ โดยเรียงตามลำดับความต้องการจากมากไปหาน้อยดังนี้ เครื่องคอมพิวเตอร์ จานดาวเทียม อุปกรณ์เกี่ยวกับโสตทัศนศึกษา เช่น โทรทัศน์ เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ เครื่องฉายวีดิทัศน์ และอุปกรณ์ดนตรี นอกจากปัญหาด้านสื่อการเรียนการสอนแล้ว ยังพบว่า ครูผู้สอนยังไม่มีมีการวิเคราะห์ข้อสอบและไม่นำผลการวิเคราะห์ไปปรับปรุงการวัดผลและประเมินผลอีกด้วยซึ่งตรงกับปัญหาที่ครูผู้สอนระบุไว้ข้างต้นในตารางที่ 11

4.2.4 ปัญหาการปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ด้านระบบบริหารการศึกษา

1) ผลการตอบแบบสอบถามของครูผู้สอนเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ด้านระบบบริหารการศึกษา มีรายละเอียดดังตารางที่ 12

ตารางที่ 12 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน
เกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ด้าน
ระบบบริหารการศึกษา

ประเด็นที่เป็นปัญหา	ระดับของปัญหา		
	$\bar{x}$	S.D.	แปลความ
1. มีการรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ของชุมชนในท้องถิ่น	2.94	0.94	ปานกลาง
2. บุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และเสนอแนะการดำเนินงานของโรงเรียน	2.78	1.05	ปานกลาง
3. มีการสอบถามและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับปัญหา และความต้องการของบุคลากรทุกฝ่าย	2.65	1.01	ปานกลาง
4. ดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการของโรงเรียนที่จัด ทำไว้ครบทุกโครงการ	2.40	0.93	น้อย
5. ประชาสัมพันธ์กิจกรรมของโรงเรียนไปสู่ชุมชน และหน่วยงานอื่นอยู่เป็นประจำ	2.40	0.93	น้อย
6. มีการนิเทศกำกับติดตามและประเมินผลงาน ตามโครงการอยู่เสมอ	2.31	1.02	น้อย
7. จัดกิจกรรมร่วมกับชุมชนและได้รับความช่วยเหลือ จากชุมชนเป็นอย่างดี	2.27	0.80	น้อย
8. นำผลการนิเทศภายในมาปรับปรุงและพัฒนา กระบวนการนิเทศภายในและการเรียนการสอน	2.26	0.89	น้อย
9. จัดให้มีฝ่ายแผนงานและศูนย์สารสนเทศเพื่อจัด เก็บข้อมูลทุกอย่างของโรงเรียน	2.25	1.17	น้อย
10. โรงเรียนได้รับรางวัลหรือเกียรติบัตรจาก ผลงานของนักเรียนอย่างหลากหลาย	2.04	0.85	น้อย
รวม	2.40	1.01	น้อย

จากตารางที่ 12 จะเห็นว่า ปัญหาการปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ด้านระบบบริหารการศึกษา โดยภาพรวมแล้วมีปัญหาการปฏิบัติอยู่ในระดับ "น้อย" เมื่อจำแนกรายละเอียดเป็นรายข้อ จะพบว่าปัญหาการปฏิบัติที่อยู่ในระดับปานกลาง 3 ข้อ เรียงลำดับของค่าเฉลี่ยจากสูงมาหาคือ คือ มีการรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ของชุมชนในท้องถิ่น บุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และเสนอแนะการดำเนินงานของโรงเรียน และมีการสอบถามและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของบุคลากรทุกฝ่าย

2) ผลการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ด้านระบบบริหารการศึกษา

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ด้านระบบบริหารการศึกษา สรุปได้ว่า ในการวางแผนบริหารโรงเรียนมีเพียง 1 โรงเรียน ที่ยังไม่มี การนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ เช่น คอมพิวเตอร์มาใช้ในการบริหาร เนื่องจากเปิดใหม่และยังไม่มีงบประมาณ บุคลากรบางคนยังไม่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการบริหารงานของโรงเรียน ชุมชนบางแห่งยังไม่เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและเป้าหมายในการพัฒนาโรงเรียน และที่สำคัญคือ งบประมาณมีจำกัด นักเรียนส่วนใหญ่ยากจน การที่จะพัฒนาโรงเรียนบางอย่างต้องใช้งบประมาณมาก ซึ่งโรงเรียนทุกแห่งต่างก็ได้รับการสนับสนุนจากชุมชนพอสมควรแต่ก็ยังไม่เพียงพออยู่ดี กิจกรรมที่โรงเรียนจัดร่วมกับชุมชนเป็นประจำ ได้แก่ กิจกรรมทางศาสนา กิจกรรมทอดผ้าป่า เพื่อหารายได้สมทบทุนการศึกษา การประชุมผู้ปกครองนักเรียนประจำปี กิจกรรมพัฒนาอาคารและบริเวณโรงเรียน เป็นต้น

จากผลของการวิเคราะห์ข้อมูลพอที่จะสรุปผลการวิจัยเป็นภาพรวมได้ดังนี้

แนวทางการปฏิรูปการศึกษา	ระดับการปฏิบัติ ระดับของปัญหา	
1. ด้านโรงเรียนและสถานศึกษา	ปานกลาง ($\bar{X} = 3.45$)	น้อย ($\bar{X} = 2.50$)
2. ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา	ปานกลาง ($\bar{X} = 3.22$)	ปานกลาง ($\bar{X} = 2.53$)
3. ด้านหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน	ปานกลาง ($\bar{X} = 3.07$)	ปานกลาง ($\bar{X} = 2.67$)
4. ด้านระบบบริหารการศึกษา	ปานกลาง ($\bar{X} = 3.32$)	น้อย ($\bar{X} = 2.40$)

4.3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษา

ผู้วิจัยได้รวบรวมสรุปข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษา โดยรวบรวมจากแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ ที่ครูผู้สอนและผู้บริหารโรงเรียนเสนอแนะไว้ จำนวน 36 ฉบับ จากทั้งหมด 124 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 28.57 โดยมีข้อเสนอแนะในแต่ละด้านดังนี้

4.3.1 ข้อเสนอแนะด้านโรงเรียนและสถานศึกษา

รัฐควรจัดสรรงบประมาณด้านการก่อสร้างอาคารเรียนและอาคารประกอบให้เพียงพอ จัดงบประมาณในการจัดซื้อวัสดุและอุปกรณ์ประจำห้องเรียนและห้องปฏิบัติการพิเศษให้พร้อมรวมทั้งงบประมาณในการปรับปรุงสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน เช่น สนามกีฬาถนนภายในโรงเรียน โทรศัพท์ ไฟฟ้า และประปา โดยสำรวจความต้องการทุกปี และจัดสรรงบประมาณให้ในส่วนที่จำเป็นจริง ๆ และทั้งนี้บุคลากรภายในโรงเรียน ควรมีส่วนร่วมในการจัดบรรยากาศเพื่อส่งเสริมการ

เรียนรู้ด้วย

4.3.2 ข้อเสนอแนะด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา

ควรมีการจัดสรรอัตรากำลังครูให้เพียงพอ เนื่องจากครูมีคาบสอนมาก สอนหลายวิชา และมีหน้าที่พิเศษหลายอย่าง ควรมีการส่งเสริมและพัฒนาความรู้ของครูผู้สอนให้มากขึ้น โดยเฉพาะด้านเทคนิควิธีสอน และการวิจัยในชั้นเรียน ส่งเสริมให้ครูรู้จักใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ ควรมีการนิเทศติดตามงาน และให้กำลังใจอยู่เสมอ โดยเฉพาะด้านการจัดทำผลงานทางด้านวิชาการ และความมั่นคงก้าวหน้าของอาชีพครู

4.3.3 ข้อเสนอแนะด้านหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน

รัฐควรเปิดกว้างให้โรงเรียนได้เปิดวิชาเลือกเสรีอย่างหลากหลาย โดยให้โรงเรียนแต่ละท้องถิ่น จัดหลักสูตรให้ตรงกับความต้องการของท้องถิ่น ส่งเสริมให้ครูจัดทำหลักสูตรวิชาชีพระยะท้องถิ่น โดยสนับสนุนทั้งความรู้โดยการจัดอบรมและงบประมาณในการจัดทำ ครูผู้สอนควรสอนนักเรียนโดยเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง พัฒนาความรู้ครูผู้สอน ให้มีความรู้ในการผลิตสื่อ และเทคนิคกระบวนการสอนรูปแบบต่าง ๆ

4.3.4 ข้อเสนอแนะด้านระบบการบริหารการศึกษา

รัฐควรมีการสำรวจความต้องการของโรงเรียนเพื่อจะได้จัดสรรงบประมาณได้ตรงตามความต้องการ โดยมอบอำนาจให้โรงเรียนเป็นผู้บริหารงบประมาณด้วยตนเอง ทั้งการจัดซื้อจัดจ้าง เพื่อความคล่องตัวและรวดเร็วในการปฏิบัติ ชุมชนในท้องถิ่นควรมีส่วนรวมในการกำหนดแนวทางในการพัฒนาโรงเรียน เพื่อการพัฒนาโรงเรียนจะได้เป็นไปในทิศทางความต้องการของชุมชนในท้องถิ่นอย่างแท้จริง